

(The National Interest, April 6, 2011)

Мала, ружна тајна међународног ево већ дводеценијског ангажмана у југоисточној Европи јесте да он у многим аспектима није био вођен ни либералним интернационализмом, ни вилсоновским идеализмом, ни принципима Џеферсонове демократије, већ много малигнијом филозофијом - лењинистичким волунтаризмом. А како се регион данас суочава са својом најтежом кризом у више од деценије, последице коришћења лењинистичких метода за трансформацију Балкана постају болно очигледне.

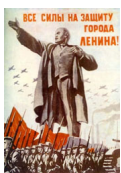
Велики допринос Владимира Лењина марксизму био је суштинско одбацивање истог: за разлику од централног Марксовог полазишта да се историја одиграва трансформацијом материјалних снага и средстава за производњу, Лењин је тврдио да мала, одлучна група може променити и убрзати ток историје. Лењинисти су сматрали да њихова авангардна елита има права да занемари "буржоаске" појмове демократије и правде ради неког већег добра о којем су они сами одлучивали. За Лењина и његове другове, циљ оправдава средство.

Наравно, знамо како се та прича завршила и какве су проблеме, злоупотребе и злочине Лењин и његови следбеници у коначној инстанци проузроковали већем делу света. Нажалост, велики део нашег приступа Балкану често се руководи управо тим начином размишљања.

Узмите на пример Босну. Од 1997. године у земљи живи и ради високи представник, међународно именовани бирократа без демократског легитимитета датог му од народа Босне и Херцеговине, који има право да збаци легитимно изабране званичнике, поништи одлуке легитимно изабраних законодавних институција, да арбитрарним декретом наметне законе и прописе, да изврши конфискацију јавне и приватне имовине по свом нахођењу. (Лењин је такође био веома склон одузимању личне имовине и средстава.) Транспаренси Интернешенел је чак приметио да се високи представник ангажује у акцијама које би се у свакој западној демократији сматрале крађом.

И то није све. Једном значајном приликом, један бивши високи представник сменио је шездесетак јавних функционера са функције и забранио им свако будуће ангажовање у јавном животу, при чему је своју одлуку у суштини засновао на рекла-казала доказима и насумичним оптужбама које колају по кафићима. Није им била дозвољена ни жалба на отпуштање, ни изношење доказа у своју одбрану. Чак је и Јагода (Стаљинов омиљени тужилац у тобожњим московским суђењима) оптуженима дао приуштити нешто што је бар личило на суд. Таква судска тактика није јасна онима који искрено верују у западне концепте правде и владавине права, али лењинисти су по дефиницији увек у журби и немају времена за судске формалности декадентног Запада. Исту тактику има и Привремена коалициона управа у Ираку, са још трагичнијим и још више деградирајућим последицама.

Оваплоћење лењинизама на Балкану је управо сада можда најочигледније. Пре отриликe две недеље, Социјал-демократска партија (СДП) босанских Муслимана спровела је нешто врло слично државном удару у једном од два босанска ентитета, у Федерацији БиХ, тако што је формирала владу без подршке две странке које су добиле око 90 одсто гласова Хрвата, што представља јасно одузимање права хрватском становништву у Босни и флагрантно кршење основног босанског принципа једнакости етничких група у земљи. Потез СДП добио је прећутну подршку међународних званичника у земљи. Штавише, када је Централна изборна комисија БиХ донела одлуку да је СДП прекшила босанске изборне законе, високи представник је суспендовао њену одлуку. Помало је невероватно да у ХХИ веку у Европи може да се деси да појединац, који је у суштини на позицији међународно именованог колонијалног администратора, одлучи да ни изборна воља грађана, ни политичка традиција и култура једне земље, као ни одлуке њених властитих легитимних уставних органа нису битни. Једина ствар која је изгледа важна је тај неки тајни план за наметање "напретка", за који нису потребни ни демократски дијалог ни уставни легитимитет, већ само довољно диктаторске силе.

Активна пропагандна кампања је такође била једна од перјаница Лењиновог приступа политици, а ни на Балкану лењинисти нису лењи. Бизарном злоупотребом окривљавања за проблеме у Босни, појединци који су водили рат 1990-тих, и који се залажу за коришћење лењинистичке политичке тактике за решавање међунационалних проблема, притом се борећи за етничку доминацију своје групе, некако су успели да постану миљеници међународне заједнице. У међувремену, појединци који су били против рата, који су устали против ратних злочинаца када је то било најопасније, и чији политички напори се заснивају на заштити просте једнакости њихове заједнице наспрам других, сада су постали негативци. Орвел би сигурно похвалио орвелијански говор [\[1\]](#) многих међународних званичника по овом питању.

На Косову су лењинисти на Балкану такође напорно и успешно радили. У протеклих десет година, како је то у свом новом чланку стручно описао Мет Мекалистер [\[2\]](#), новинар овенчан Пулицеровом наградом, уместо на промовисању људских права или владавине закона, међународни званичници (првенствено амерички) активно су радили на блокирању и спречавању истраге против људи суштински оптужених за дела која су починили као макрои, дилери дроге, крадљивци људских органа, политички атентатори, као и за прогон етничких мањина. Зашто су такви људи икада дошли у обзир да буду амерички савезници, или како ће то они промовисати демократски развој на Косову или пак регионалну безбедност на Балкану, тешко је и замислити. С друге стране, и највећи дао регрута Лењинове Чеке управо је и долазио из најгорих елемената у друштву. А резултати такве политике лако се могу видети. Дванаест година након што је НАТО преузео контролу над Косовом и три године након самопроглашене независности Косова (период током којег је Косово добило двадесет и пет пута више међународне помоћи по глави становника него Авганистан), на Косову је стопа незапослености близу 50 одсто, на северу је замрзнути конфликт, не постоји правни систем, бивши премијер је оптужен за ратне злочине, смањује се ниво директних страних инвестиција, две-трећине међународне заједнице и даље одбија да га призна, а пати и од хроничне политичке нестабилности, као што се види у широко распрострањеним крађама које су пратиле децембарске парламентарне изборе на Косову, као и неуставан избор председника Косова у фебруару. У међувремену, прича о "Великој Албанији" се све отвореније и све више разматра (чак и од стране недавно уклоњеног косовског председника), што ће само додатно убрзати лагано распадање Македоније и дестабилизувати већи део јужног Балкана.

На несрећу Југоисточне Европе, у последње две деценије било је сувише много међународних званичника вођених Лењиновим уверењем да циљ оправдава средство. Мадлен Олбрајт (прославила се делом "Мадленин рат") је једном приликом изволела [изјавити у емисији „60 минута](#)

“
– да је према њој уклањање Садама Хусеина са власти било вредно смрти пет стотина хиљада ирачке деце. Нормалног човека прођу змарци кад крене да размишља о томе шта би многи од међународних званичника који сада раде на Балкану урадили да их је судбина сместила у Лењинов Политбиро у 1920-тим, а не у, срећом, бенигнију и са више наметнутих ограничења Европу ХХИ века.

Веома је тешко замислити да ће коришћење таквих лењинистичких метода у коначној инстанци довести до стабилне, толерантне демократије за коју тврдимо да нам је циљ.

Гордон Н. Бардош је помоћник директора Хариман Института на универзитету Колумбија

(Превод: НСПМ)

[1] Џорџ Орвел је у књизи "1984" кроз "[novogovor](#)" и "*doublethink*" популаризовао концепт који се сада најчешће назива двоструки говор, "*doublespeak*"

" као језик посебно изабран да доведе у заблуду, прикрије а не разјасни право значење. Оваква употреба језика је суптилан и ефикасан облик пропаганде која има за циљ да дезинформише и преоријентише мишљење људи о одређеним питањима и догађајима (прим.прев.)

[2] Види: "Kosovo's Mafia: How the US and Allies Ignore Allegations of Organized Crime at the Highest Levels of a New Democracy," доступно на: <http://www.globalpost.com/dispatch/news/regions/europe/balkans/kosovo/2011/04/09/kosovo-mafia>